

ຖະແຫລງການຂອງ ເຄືອຂ່າຍທຸລະກິດ ແລະ ສິດທິມະນຸດແຫ່ງປະເທດໄທ ກ່ຽວກັບເຂື່ອນລາວແຕກ
(ໂຄງການເຂື່ອນໄຟຟ້າເຊປຽນ-ເຊນ້ານ້ອຍ)

ປະເທດລາວ: ຕ້ອງດຳເນີນການສອບ ຢ່າງໂປ່ງໃສ ແລະ ເປັນອິດສະຫລະ ເພື່ອຮັບປະກັນການແກ້ໄຂທີ່ມີປະສິດທິພາບໃຫ້
ແກ່ຜູ້ຖືກເຄາະຮ້າຍຈາກເຂື່ອນແຕກ

ບັນດາບໍລິສັດ, ຜູ້ລົງທຶນ ແລະ ໜ່ວຍງານພາກລັດຂອງໄທຕ້ອງຮັບຜິດຊອບເຊັ່ນກັນ

20 ສິງຫາ 2018, ບາງກອກ

ພວກຂ້າພະເຈົ້າ, ເຄືອຂ່າຍທຸລະກິດ ແລະ ສິດທິມະນຸດແຫ່ງປະເທດໄທ (BHR), ຂໍຮຽກຮ້ອງມາຍັງລັດຖະບານລາວ ເພື່ອດຳເນີນການກວດສອບໂດຍທັນທີ ຢ່າງມີຄວາມໂປ່ງໃສ ແລະ ອິດສະຫລະ ເພື່ອຮັບປະກັນການແກ້ໄຂທີ່ມີປະສິດທິພາບ ແກ່ຜູ້ຖືກເຄາະຮ້າຍຈາກເຂື່ອນແຕກ ທີ່ໂຄງການເຂື່ອນໄຟຟ້າເຊປຽນ-ເຊນ້ານ້ອຍ. ພວກຂ້າພະເຈົ້າ ຍັງຮຽກຮ້ອງໃຫ້ບັນດາ ບໍລິສັດ, ນັກລົງທຶນ ແລະ ລັດຖະບານໄທ ດຳເນີນຂັ້ນຕອນການແກ້ໄຂ ແລະ ບ້ອງກັນໂດຍທັນທີເພື່ອຕອບສະໜອງຄວາມ ຮັບຜິດຊອບຕໍ່ກັບຜູ້ທີ່ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບ. ໂດຍສະເພາະຢ່າງຍິ່ງ, ພວກຂ້າພະເຈົ້າ ຂໍຮຽກຮ້ອງຢ່າງຮີບດ່ວນໃຫ້ລັດຖະບານໄທ ຊຶ່ງກຳລັງພັດທະນາແຜນການດຳເນີນແຜນງານແຫ່ງຊາດ (NAP) ກ່ຽວກັບທຸລະກິດ ແລະ ສິດທິມະນຸດ, ລວມທັງຄວາມມຸ່ງ ໝັ້ນທີ່ຈະອອກກົດໝາຍ ຊຶ່ງກຳນົດຄວາມຮັບຜິດຊອບທາງອາຍາ ສຳລັບທຸລະກິດທີ່ດຳເນີນກິດຈະການຢູ່ປະເທດໄທ ຫລື ການລົງທຶນໃນຕ່າງປະເທດຂອງໄທ ທີ່ໄດ້ລະເມີດສິດທິມະນຸດ.

ວັນທີ 23 ກໍລະກົດ 2018, ໄດ້ເກີດມີຂໍ້ຜິດພາດ ຫລື ຄວາມຫລົ້ມເຫລວຂອງໜຶ່ງໃນໂຄງການເຂື່ອນໄຟຟ້າພະລັງງານນ້ຳ ໂຄງການເຂື່ອນໄຟຟ້າທີ່ກຳລັງກໍ່ສ້າງໃນແຂວງອັດຕະປືພາກໃຕ້ຂອງປະເທດລາວ ໄດ້ເຮັດໃຫ້ເກີດມີນ້ຳຖ້ວມຢ່າງກະທັນຫັນ ຊຶ່ງເຮັດໃຫ້ 13 ບ້ານລຸ່ມນ້ຳຖືກນ້ຳຖ້ວມ. ເຫດການດັ່ງກ່າວໄດ້ເຮັດໃຫ້ມີຜູ້ເສຍຊີວິດຢ່າງໜ້ອຍ 39 ຄົນ, [ລາຍງານ](#) ຜູ້ ສູນຫາຍຢ່າງເປັນທາງການຈຳນວນ 97 ຄົນ, ປະຊາຊົນຫລາຍກວ່າ 1,100 ຄົນ [ຍັງບໍ່ພົບເຫັນ](#) ໂດຍອີງຕາມຂໍ້ມູນຂອງ ທາງການລາວⁱⁱ ແລະ ປະຊາຊົນຫລາຍກວ່າ 1,000 ຄົນບໍ່ມີທີ່ຢູ່ອາໄສ. ເຄືອຂ່າຍພວກເຮົາຂໍສະແດງຄວາມເສັຍໃຈຢ່າງ ສຸດຊຶ້ງຕໍ່ກັບຜູ້ທີ່ເສັຍຊີວິດ ແລະ ຂໍສະແດງຄວາມປາດຖະໜາໃຫ້ຄອບຄົວຜູ້ທີ່ສູນຫາຍ ແລະ ຜູ້ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບອື່ນໆ ມີ ຄວາມເຂັ້ມແຂງ.

ໂຄງການ ເຂື່ອນໄຟຟ້າຄວາມແຮງ 410 ເມກາວັດ ກຳລັງກໍ່ສ້າງໂດຍ ບໍລິສັດ ເຊປຽນ-ເຊນ້ານ້ອຍ ຈຳກັດ (PNPC). ບໍລິສັດມີຜູ້ຖືຮຸ້ນ ຊຶ່ງເປັນບໍລິສັດຈາກປະເທດເກົາຫລີໃຕ້ສອງບໍລິສັດ ຊຶ່ງໄດ້ແກ່ ບໍລິສັດ ເອສເຄ ວິສະວະກຳ ແລະ ກຳລັງ ແລະ ບໍລິສັດ ໂຄເລຍ ເວສຕັນ ພາວເວີ, ບໍລິສັດຜະລິດໄຟຟ້າຮາຊະບູລີໂຮນດິງ ຈຳກັດ ແລະ ລັດວິສາຫະກິດຖືຮຸ້ນລາວ.ⁱⁱⁱ ບັນດາທະນາຄານໄທໄດ້ມີການລົງທຶນຈຳນວນ 70% ໃນ PNPC, ຊຶ່ງຈະມີການສົ່ງພະລັງງານໄຟຟ້າ 90% ໄປປະເທດ ໄທໂດຍຜ່ານ ອົງການໄຟຟ້າຝ່າຍຜະລິດແຫ່ງປະເທດໄທ (EGAT), ຊຶ່ງເປັນລັດວິສາຫະກິດ.^{iv} ([ເບິ່ງແຜນວາດ ຂອງ PNPC ໃນແຜນພາບຂອງບົດຖະແຫລງການ](#)).

ໃນຂະນະທີ່ບັນດາທຸລະກິດທີ່ມີສ່ວນກ່ຽວຂ້ອງໃນການກໍ່ສ້າງໂຄງການພະຍາຍາມ [ຕຳໜິ](#) ວ່າຍ້ອນຜົນທີ່ຕົກໜັກ ເຂື່ອນຈິ່ງ ແຕກຊຶ່ງກໍ່ໃຫ້ເກີດໄພພິບັດທຳມະຊາດ,^v ລັດຖະມົນຕີຂອງລາວ [ໄດ້ກ່າວວ່າ](#) ການກໍ່ສ້າງທີ່ຜິດພາດເປັນສາເຫດເຮັດໃຫ້ເກີດມີ ໄພພິບັດ ແລະ ບັນດາທຸລະກິດຕ້ອງຮັບຜິດຊອບຄ່າຊົດເຊີຍໃຫ້ແກ່ຜູ້ຖືກເຄາະຮ້າຍ ໂດຍອີງຕາມສັນຍາສຳປະທານ.^{vi} ໂຄງການດັ່ງກ່າວແມ່ນມີຄວາມເປັນກັງວົນໃນກຸ່ມອົງກອນທີ່ບໍ່ສັງກັດລັດຖະບານ ແລະ ຊຸມຊົນ ທີ່ສະແດງໃຫ້ເຫັນ [ຈຸດສຳຄັນ](#) ຫລາຍຈຸດໃນຂໍ້ຜິດພາດຂອງໂຄງການພັດທະນາ,^{vii} ຊຶ່ງລວມມີຂັ້ນຕອນການປຶກສາຫາລືສາທາລະນະ ແລະ ການປະເມີນຜົນ ກະທົບຕໍ່ກັບສິ່ງແວດລ້ອມບໍ່ໄດ້ດີ (EIAs), ຂາດການປະເມີນຜົນກະທົບໃນຂອບເຂດ, ແລະ ຄວາມຫລົ້ມເຫລວໃນການ

ຖະແຫລງການຂອງ ເຄືອຂ່າຍທຸລະກິດ ແລະ ສິດທິມະນຸດແຫ່ງປະເທດໄທ ກ່ຽວກັບເຂື່ອນລາວແຕກ (ໂຄງການເຂື່ອນໄຟຟ້າເຊປຽນ-ເຊນ້ານ້ອຍ)

ປະຕິບັດຕາມມາດຕະຖານສາກົນໃນການປົກປັກຮັກສາສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະ ສັງຄົມ. ຄວາມເປັນກ້ວນດັ່ງກ່າວຍັງໄດ້ [ຍົກປະເດັນຜົນ](#) ກະທົບໃນການໂຍກຍ້າຍຊົມຊຸມອອກຈາກພື້ນທີ່ໂຄງການ.

ນອກຈາກຄວາມສົງໄສຕໍ່ກັບຄຸນນະພາບວຽກຂອງບໍລິສັດ, ຍັງມີຄຳຖາມຕໍ່ກັບລັດຖະບານລາວໃນການຮັບມືກັບໄພທຳມະຊາ, ຊຶ່ງລວມທັງການແຈ້ງເຕືອນປະຊາຊົນ ແລະ ການກູ້ໄພ ແລະ ການອະນຸຍາດໃຫ້ເຂົ້າພື້ນທີ່ ທີ່ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບ. ໃນຂະນະສອງບໍລິສັດເກົາຫລີໃຕ້ ຊຶ່ງຢູ່ເບື້ອງຫລັງໂຄງການລາວ 1.2 ພັນລ້ານໂດລາສະຫະລັດ ໄດ້ລາຍງານຄວາມເສັຍຫາຍກ່ຽວກັບເຂື່ອນ ຫຼື (1) ມີກ່ອນທີ່ເຂື່ອນຈະແຕກ, ອີງຕາມການລາຍງານຂ່າວ ອົງການຈັດຕັ້ງຂອງລາວບໍ່ສາມາດແຈ້ງເຕືອນ ແລະ ອົບພະຍົບປະຊາຊົນອອກຈາກພື້ນທີ່ນ້ຳຖ້ວມໄດ້ຢ່າງທັນການ ແລະ ມີປະສິດທິພາບ.

ນອກນັ້ນ, ອົງການຈັດຕັ້ງຂອງລາວຍັງມີຄວາມ [ຊັກຊ້າ](#) ໃນການອະນຸຍາດໃຫ້ທີມກູ້ໄພເຂົ້າໄປຊ່ວຍເຫລືອ ແລະ ລັດຖະບານລາວກໍຍັງຄວບຄຸມສື່ມວນຊົນໃນການລາຍງານຄວາມເສັຍຫາຍແບບ [ຄຸມເຄືອ](#) ແລະ [ບໍ່ຕໍ່ເນື່ອງ](#). ນາຍົກລັດຖະມົນຕີ ໄດ້ມີການ [ແຈ້ງເຕືອນ](#) ໃຫ້ມີຄວາມລະມັດລະວັງກ່ຽວກັບຂ່າວເຂື່ອນແຕກ ແລະ ແນະນຳໃຫ້ຕິດຕາມຂ່າວຈາກສື່ຂອງລັດ ແລະ ບໍ່ສົນຕໍ່ກັບຂ່າວໃນໂລກອອນລາຍ ແລະ ຂ່າວຕ່າງປະເທດ. ເພື່ອແກ້ໄຂບັນຫາດັ່ງກ່າວ, ຫ້ອງວ່າການສຳນັກງານນາຍົກລັດຖະມົນຕີ [ໄດ້ອອກແຈ້ງການ](#) ຄັ້ງວັນທີ 3 ສິງຫາ 2018 ກ່ຽວກັບການບໍ່ອະນຸຍາດໃຫ້ບຸກຄົນ ແລະ ນິຕິບຸກຄົນເຂົ້າໄປໃນພື້ນທີ່ເຂື່ອນເປັນຊົ່ວຄາວ ເວັ້ນແຕ່ ໄດ້ຮັບອະນຸຍາດຈາກພາກສ່ວນກ່ຽວຂ້ອງ.^{viii}

ການບໍ່ອະນຸຍາດໃຫ້ເຂົ້າພື້ນທີ່ ໄດ້ຖືກຂະຫຍາຍເວລາໄປຈົນກວ່າການກວດສອບ ແລະ ສ້ອມແປງເຂື່ອນຈະສຳເລັດ. ແນວໃດກໍຕາມ, ຊຸມຊົນ ແລະ ຜູ້ອື່ນທີ່ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບ ໄດ້ເປີດເຜີຍເຫດການຄວາມເປັນຈິງ ແລະ ຜົນກະທົບຂອງເຂົາເຈົ້າຜ່ານສື່ສັງຄົມອອນລາຍ. ຍິ່ງໄປກວ່ານັ້ນ, ສຽງຂອງຜູ້ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບໄດ້ເພີ່ມຂຶ້ນ ແລະ ພວກເຂົາມີຄວາມກ້າຫານທີ່ຈະກະຈາຍຂ່າວເຫດການຄວາມເປັນຈິງໃຫ້ແກ່ໂລກຮັບຮູ້, ເພື່ອທີ່ຈະບໍ່ໄດ້ລືມພວກເຂົາ ເຖິງແມ່ນວ່າລັດຖະບານຈະພະຍາຍາມຫລຸດຜ່ອນຄວາມເສັຍຫາຍ ແລະ ການສູນເສັຍ. ອົງການຈັດຕັ້ງຂອງລາວ ພະຍາຍາມຈະຄວບຄຸມການເຜີຍແຜ່ຂໍ້ມູນຂ່າວສານກ່ຽວກັບເຫດການເຂື່ອນແຕກ ຊຶ່ງຂັດກັບ [ຜົນໄດ້ຮັບ](#) ຂອງການທົບທວນໃນເດືອນ ກໍລະກົດ 2018 ກ່ຽວກັບພັນທະດ້ານກົດໝາຍຂອງ ສປປ ລາວ ຕໍ່ກັບສົນທິສັນຍາສາກົນວ່າດ້ວຍສິດຂອງພົນລະເມືອງ ແລະ ສິດດ້ານການເມືອງ (ICCPR), ຊຶ່ງຜູ້ຊ່ຽວຊານຂອງ ອົງການສະຫະປະຊາຊາດ ຮຽກຮ້ອງໃຫ້ລັດຖະບານສົ່ງເສີມສິດໃນການສະແດງຄວາມຄິດເຫັນທາງສື່ ແລະ ຮັບປະກັນວ່າການສະແດງຄວາມຄິດເຫັນດັ່ງກ່າວ ປາສະຈາກ “ການແຊກແຊງໂດຍລັດ”.^{ix}

ໃນລະຫວ່າງການທີ່ດຳເນີນການກູ້ໄພ ແລະ ຊ່ວຍເຫລືອຮ່ວມກັບອົງການຈັດຕັ້ງຂອງລາວ ແລະ ໜ່ວຍງານຮັກສາຄວາມໝັ້ນຄົງ, ໃນລະຫວ່າງ ໜ່ວຍງານອື່ນໆ, ບໍລິສັດເກົາຫລີທີ່ດຳເນີນການກໍ່ສ້າງເຂື່ອນ, ບໍລິສັດ ເອສເຄ ວິສະວະກຳ ແລະ ກໍ່ສ້າງ, [ໄດ້ກ່າວວ່າ](#) ບໍລິສັດຈະຮັບຜິດຊອບຕໍ່ກັບຄວາມເສັຍຫາຍທີ່ເກີດຂຶ້ນ ຖ້າຫາກມີການສອບສວນຢ່າງເປັນທາງການ ແລະ ພົບວ່າບໍລິສັດມີຄວາມຜິດ. ອົງການຈັດຕັ້ງຂອງລາວກໍໄດ້ມີການສອບສວນສາເຫດຂອງເຂື່ອນແຕກເຊັ່ນກັນໂດຍອີງຕາມລາຍງານອື່ນ [ບົດລາຍງານ](#). [ລັດຖະບານລາວ](#) ໄດ້ແຕ່ງຕັ້ງຄະນະກຳມະການ 2 ຄະນະກຳມະການ, ໂດຍຄະນະກຳມະການໜຶ່ງດຳເນີນການສອບສວນສາເຫດຂອງເຂື່ອນແຕກ ແລະ ອີກຄະນະກຳມະການ ແມ່ນຊອກຫາພາກສ່ວນກ່ຽວຂ້ອງທີ່ຕ້ອງຮັບຜິດຊອບ. ລັດຖະບານຍັງໄດ້ໂຈະການພິຈາລະນາການລົງທຶນໃນໂຄງການເຂື່ອນໄຟຟ້າພະລັງງານນ້ຳ ເພື່ອທົບທວນແຜນງານ ແລະ ຍຸດທະສາດໃນການພັດທະນາໂຄງການເຂື່ອນໄຟຟ້າພະລັງງານນ້ຳ.

ຖະແຫລງການຂອງ ເຄືອຂ່າຍທຸລະກິດ ແລະ ສິດທິມະນຸດແຫ່ງປະເທດໄທ ກ່ຽວກັບເຂື່ອນລາວແຕກ (ໂຄງການເຂື່ອນໄຟຟ້າເຊປຽນ-ເຊນ້ານ້ອຍ)

ພວກຂ້າພະເຈົ້າ ມີຄວາມຍິນດີຕໍ່ກັບບາດກ້າວໃນການດໍາເນີນການສອບສວນຂອງລັດຖະບານລາວ, ພວກຂ້າພະເຈົ້າ ຂໍຮຽກຮ້ອງໃຫ້ລັດຖະບານ ແລະ ພາກສ່ວນກ່ຽວຂ້ອງວ່າ:

- ອະນຸຍາດໃຫ້ທີມກູ້ໄພພາຍໃນ ແລະ ສາກົນ ແລະ ອົງການສື່ມວນຊົນເອກະລາດເພື່ອເຂົ້າເຂດພື້ນທີ່ ທີ່ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບ ເພື່ອດໍາເນີນການຊ່ວຍເຫລືອ ແລະ ລາຍງານຄວາມເປັນຈິງໂດຍທັນທີ ເພາະເຫັນວ່າອົງການຈັດຕັ້ງຂອງລາວ ຍັງຂາດແຄນເຄື່ອງມືດ້ານວິຊາການ ແລະ ບຸກລະຄາຄອນ ທີ່ສາມາດໃຫ້ການຊ່ວຍເຫລືອໄດ້ຢ່າງມີປະສິດທິພາບ ແລະ ຂໍ້ຈໍາກັດໃນການສອບສວນ ແລະ ຊ່ວຍເຫລືອຜູ້ຖືກເຄາະຮ້າຍຢ່າງມີປະສິດທິພາບ.
- ຮຽກຮ້ອງໃຫ້ມີເປີດເຜີຍສັນຍາສໍາປະທານສູ່ສາທາລະນະ ເພື່ອຮັບປະກັນໃຫ້ມີຄວາມໂປ່ງໃສຕໍ່ກັບຄວາມຮັບຜິດຊອບຂອງແຕ່ລະພາກສ່ວນ ທີ່ມີສ່ວນກ່ຽວຂ້ອງເຫດການເຂື່ອນເຊປຽນ-ເຊນ້ານ້ອຍແຕກ.
- ໃຫ້ການໃສ່ໃຈເປັນພິເສດແກ່ຄວາມຕ້ອງການຂອງແມ່ຍິງ, ເດັກນ້ອຍ, ກຸ່ມຊົນເຜົ່າ ແລະ ຄົນພື້ນເມືອງ ໃນການດໍາເນີນການແກ້ໄຂ ແລະ ຊ່ວຍເຫລືອ ອົງຕາມການລາຍງານຂອງໂຄງການສະແດງໃຫ້ເຫັນກຸ່ມຊົນເຜົ່າ ແລະ ຄົນພື້ນເມືອງໃນໝູ່ບ້ານລຸ່ມ ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບ ລວມທັງ ກຸ່ມຕະລຽງອີກດ້ວຍ.
- ຮຽກຮ້ອງໃຫ້ມີເປີດເຜີຍສັນຍາສໍາປະທານສູ່ສາທາລະນະ ເພື່ອຮັບປະກັນໃຫ້ມີຄວາມໂປ່ງໃສຕໍ່ກັບຄວາມຮັບຜິດຊອບຂອງແຕ່ລະພາກສ່ວນ ທີ່ມີສ່ວນກ່ຽວຂ້ອງເຫດການເຂື່ອນເຊປຽນ-ເຊນ້ານ້ອຍແຕກ.
- ຮັບປະກັນໃຫ້ມີຄວາມເປັນເອກະລາດ ແລະ ມີຄວາມໂປ່ງໃສໃນການສອບສວນຫາສາເຫດ ລວມທັງການຮັບມືຕໍ່ກັບເຂື່ອນແຕກ ເພື່ອຮັບປະກັນຕໍ່ກັບຄວາມຮັບຜິດຊອບ ແລະ ການແກ້ໄຂແກ່ຜູ້ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບຢ່າງມີປະສິດທິພາບ ເພາະຄະນະກຳມະການທີ່ແຕ່ງຕັ້ງຂຶ້ນ ແລະ ເຫັນວ່າຜູກຂາດໂດຍລັດຖະບານຝ່າຍດຽວ ຊຶ່ງເຮັດໃຫ້ການອະນຸຍາດໂຄງການບໍ່ໄດ້ຮັບຄວາມເປັນທໍາຢ່າງເຕັມສ່ວນ.
- ຖອດຖອນບົດຮຽນ ຈາກເຫດການຂໍ້ຜິດພາດໃນໄພພິບັດນີ້ ແລະ ຕ້ອງມີການດໍາເນີນການຢ່າງຮີບດ່ວນຢ່າງເໝາະສົມ ລວມທັງ ຕ້ອນຮັບການຊ່ວຍເຫລືອຈາກພາກສ່ວນທີ່ມີຄວາມຊຽ່ວຊານ ແລະ ເປັນເອກະລາດ.

ນອກຈາກພາກລັດຂອງປະເທດລາວ, ວິສາຫະກິດໄດ້ມີສ່ວນຮ່ວມໃນໂຄງການດັ່ງກ່າວ ເຊິ່ງກໍ່ມາພ້ອມກັບຄວາມຮັບຜິດຊອບຜົນກະທົບທາງດ້ານສິດທິມະນຸດ ໃນເຫດການເຂື່ອນແຕກ ອົງຕາມການລາຍງານຂອງ ອົງການສະຫະປະຊາຊາດ ຫລັກການໃນການດໍາເນີນທຸລະກິດ ແລະ ສິດທິມະນຸດ - ໄດ້ມີການຕົກລົງເຫັນດີໃນທົ່ວໂລກ ກ່ຽວກັບລະບຽບການສິດທິມະນຸດ ເຂົ້າໃນການດໍາເນີນທຸລະກິດ. ຕາມການຕົກລົງດັ່ງກ່າວ ກໍ່ໄດ້ຮຽກຮ້ອງໃຫ້ບັນດາລັດຖະບານປະເທດຕ່າງໆນໍາໄປ ວັດແທກກັບບັນດາຫົວໜ່ວຍທຸລະກິດ ເພື່ອເຄົາລົບສິດທິມະນຸດຄືກັບຕ່າງປະເທດ. ລັດຖະບານໄທ ໄດ້ເຂົ້າມາຮັບຜິດຊອບເປັນພິເສດໃນກໍລະນີດັ່ງກ່າວ ເຫດການເຂື່ອນໄຟຟ້າ ເຊປຽນ-ເຊນ້ານ້ອຍແຕກ ເພາະນັກລົງທຶນໄທ ລວມທັງທະນາຄານໄທ ແລະ ພວກເຂົາກໍ່ຕ້ອງມີຄວາມຮັບຜິດຊອບດ້ານສິດທິມະນຸດບໍ່ມີພົນແດນ ຕາມມັດຕິໃນກອງປະຊຸມຄະນະລັດຖະມົນຕີ ໃນວັນທີ 16 ພຶດສະພາ 2016 ແລະ ວັນທີ 2 ພຶດສະພາ 2017 ມະຕິຄະນະລັດຖະມົນຕີ.

ພວກຂ້າພະເຈົ້າ ຈະຮຽກຮ້ອງໃຫ້ລັດຖະບານໄທ ໃຫ້ຄໍາໝັ້ນສັນຍາວ່າ ບໍລິສັດໄທ ແລະ ນັກລົງທຶນຕ່າງປະເທດ ຈະບໍ່ໃຫ້ເກີດມີການລະເມີດສິດທິມະນຸດ ຄືກັບເຫດການປະຈຸບັນທີ່ເກີດຂຶ້ນ ສ້າງແຜນລະດັບຊາດກ່ຽວກັບ ທຸລະກິດ ແລະ ສິດທິມະນຸດ. ດັ່ງນັ້ນ, ພວກຂ້າພະເຈົ້າຂໍເນາະນໍາໃນການເພີ່ມຄວາມມຸ່ງໝັ້ນໃນການພັດທະນາແຜນການລະດັບຊາດໃນການພັດທະນາ ແລະ ດໍາເນີນການທາງກົດໝາຍເພື່ອບັບໃຫ້ບໍລິສັດໄທ ແລະ ນັກລົງທຶນ ຄວນມີການກວດສອບຢ່າງມີປະສິດທິພາບ ດ້ານສິດທິມະນຸດໃຫ້ຖືກຕ້ອງ, ລວມທັງໃຫ້ມີບົດວິພາກກ່ຽວກັບຜົນກະທົບດ້ານສິດທິມະນຸດ ທີ່ລວມເອົາການມີ

ຖະແຫລງການຂອງ ເຄືອຂ່າຍທຸລະກິດ ແລະ ສິດທິມະນຸດແຫ່ງປະເທດໄທ ກ່ຽວກັບເຂື່ອນລາວແຕກ (ໂຄງການເຂື່ອນໄຟຟ້າເຊປຽນ-ເຊນ້ານ້ອຍ)

ສ່ວນຮ່ວມຂອງຊຸມຊົນ, ໃນການດຳເນີນງານພາຍໃນ ແລະ ຕ່າງປະເທດ. ກົດໝາຍຄວນລະບຸຄວາມຮັບພິຊອບທາງອາຍາ ໃນການດຳເນີນທຸລະກິດຢູ່ໃນປະເທດໄທ ຫລື ການລົງທຶນພາຍນອກ ກໍ່ໃຫ້ເກີດການລະເມີສິດທິມະນຸດ.

ນອກຈາກນັ້ນ, ພວກຂ້າພະເຈົ້າ ຮຽກຮ້ອງໃຫ້ ບໍລິສັດ ການໄຟຟ້າຝ່າຍຜະລິດແຫ່ງປະເທດໄທ(EGAT) ຍົກເລີກຂໍ້ຕົກລົງໃນ ການຮັບຊື້ກະແສໄຟຟ້າຈາກ ບໍລິສັດ ເຊປຽນ-ເຊນ້ານ້ອຍ ຈຳກັດ (PNPC) ຫລື ລະງັບຂໍ້ຕົກລົງດັ່ງກ່າວຈົນກ່າວການຢຽວ ຢາຜູ້ປະສົບໄພຢ່າງມີປະສິດທິພາບ ທີ່ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບຈາກເຫດການເຂື່ອນແຕກ. ອົງການສະຫະປະຊາຊາດ ໄດ້ແນະນຳ ໃຫ້ລັດຖະບານ ດຳເນີນຂັ້ນຕອນຕ່າງໆໃນການປົກປ້ອງການລະເມີດສິດທິມະນຸດທີ່ເກີດຂຶ້ນໂດຍ ລັດວິສາຫະກິດ, ດັ່ງນັ້ນ, ບໍລິສັດ ການໄຟຟ້າຝ່າຍຜະລິດແຫ່ງປະເທດໄທ(EGAT) ຄວນເປັນຫລັກໃນການຮັບພິຊອບເຫດການດັ່ງກ່າວ. ປະເທດໄທ ຄວນທີ່, ຈະບໍ່ຊັກຊ້າ, ຍຸດເຊົາການນຳເຂົ້າພະລັງງານ ແລະ ບັບປຸງນມານຳໃຊ້ພະລັງງານທົດແທນທີ່ເປັນມິດຕໍ່ສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະ ມະນຸດ ພາຍໃນປະເທດ ທີ່ມັນມີຄວາມຍື່ນຍົງ ທີ່ເຄົາລົບສິດທິມະນຸດ.^x ໃນວັນທີ 4 ກໍລະກົດ 2018, ລັດຖະມົນຕີ ກະຊວງພະລັງງານ ດຣ. ສິລິ ຈິລະພິງພັນ ໄດ້ກ່າວວ່າຈະມີພະລັງງານໃຊ້ພຽງພໍຕໍ່ການນຳໃຊ້ໄປຮອດ 5ປີ ຂ້າງຫນ້າ. ດັ່ງນັ້ນ, ບໍ່ມີຄວາມຈຳເປັນທີ່ຈະສ້າງເຂື່ອນໃຫມ່^{xi} ຫລື ຊື້ພະລັງງານຈາກຕ່າງປະເທດ.

ພວກຂ້າພະເຈົ້າ ຮຽກຮ້ອງໃຫ້ ຄະນະກຳມະການສິດທິມະນຸດຂອງປະເທດໄທ ເລັ່ງດຳເນີນການສືບສວນສອບສວນເຫດການ ເຂື່ອນແຕກ, ໂດຍສະເພາະ ຄວາມສຳພັນໃນການຮັບພິຊອບຂອງບໍລິສັດໄທ, ນັກລົງທຶນ, ແລະ ບໍລິສັດ ການໄຟຟ້າຝ່າຍ ຜະລິດແຫ່ງປະເທດໄທ(EGAT), ແລະ ແນະນຳວິທີການແກ້ໄຂແບບມີປະສິດທິພາບ ສຳລັບຊຸມຊົນ.

ໂຄງການໄຟຟ້າເຂື່ອນເຊປຽນ-ເຊນ້ານ້ອຍ ແມ່ນໂຄງການດຽວ ໃນບັນດາໂຄງການຕ່າງໆ ໃນຕາມເຂດລ່ອງແມ່ນ້ຳ. ເຊິ່ງ ເກີດມີການວິພາກວິຈານກ່ຽວກັບການສ້າງເຂື່ອນຕ່າງໆ ກ່ຽວກັບຜົນກະທົບທີ່ຈະເກີດຂຶ້ນຕາມມາໂດຍສະເພາະແມ່ນ ຜົນ ກະທົບທາງດ້ານສິ່ງແວດລ້ອມ, ດ້ານລະບົບນິເວດ ແລະ ວິທີການດຳລົງຊີວິດຂອງປະຊາຊົນເປັນຈຳນວນຫລາຍລ້ານຄົນ. ອົງການແມ່ນ້ຳຂອງ, ໄດ້ຖືກສ້າງຕັ້ງຂຶ້ນໃນປີ 1995, ເພື່ອເຮັດຫນ້າທີ່ໃນການປົກປ້ອງຜົນກະທົບຕ່າງໆ ທີ່ເກີດຈາກການ ສ້າງເຂື່ອນ ໂດຍເຮັດໃຫ້ມີຜົນກະທົບໂດຍກົງແກ່ລະບົບນິເວດ ແລະ ກະທົບຕໍ່ກັບປະຊາຊົນທີ່ອາໄສໃນລ່ອງແມ່ນ້ຳຂອງ, ແຕ່ ທັງໝົດນັ້ນກໍ່ບໍ່ສາມາດປ້ອງກັນບັນດາຜົນກະທົບນັ້ນໄດ້ເລີຍ.

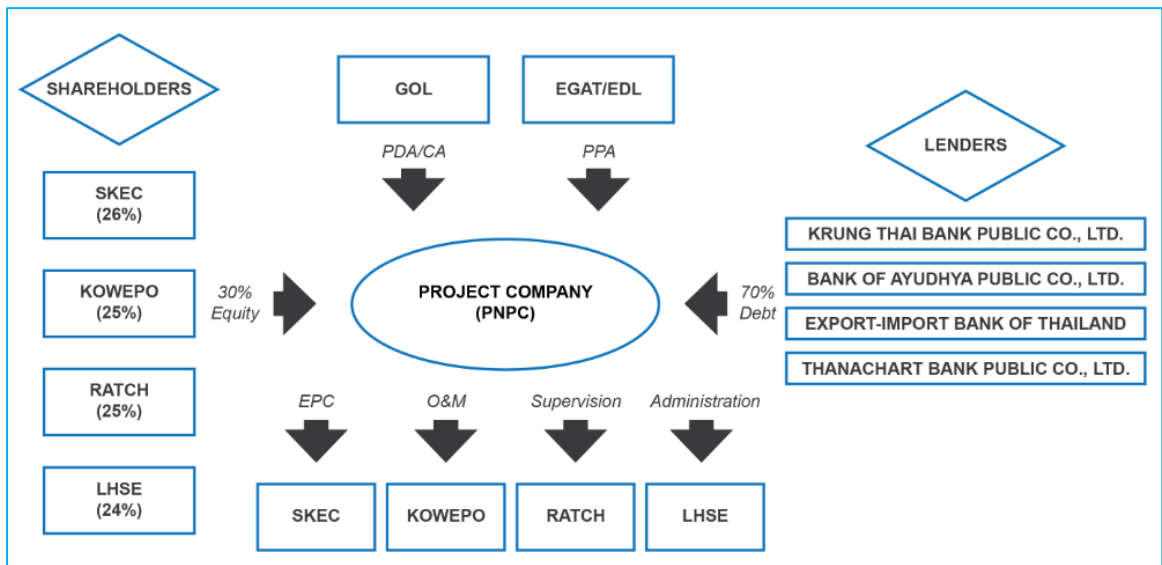
ເຫດການເຂື່ອນແຕກດັ່ງກ່າວ ເຮັດໃຫ້ເຫັນໄດ້ວ່າ ເຂື່ອນນ້ຳຂອງກໍ່ບໍ່ສາມາດຕ້ານທານກະແສນ້ຳໄດ້, ໂດຍສະເພາະສະພາບ ການປ່ຽນແປງຂອງສະພາບອາກາດທີ່ບໍ່ສາມາດຄາດການໄດ້. ພວກຂ້າພະເຈົ້າ ຈຶ່ງຮຽກຮ້ອງໃຫ້ບັນດາປະເທດທີ່ຢູ່ລຸ່ມແມ່ນ້ຳ ຂອງ ຮ່ວມກັນນຳອອກມາດຕະການຕໍ່ກັບການສ້າງຜົນເສຍຫາຍທາງດ້ານສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະ ມາດຕະການເພື່ອປົກປ້ອງ ສິດທິມະນຸດ ກ່ອນການສ້າງເຂື່ອນໃນຕໍ່ຫນ້າ, ໂດຍສະເພາະປະຈຸບັນນີ້ ພວກເຮົາໄດ້ເຫັນແລ້ວ ເຖິງຜົນກະທົບທີ່ຕາມມາຢ່າງ ມະຫາສານ ຈາກສາເຫດໂຄງການໄຟຟ້າເຂື່ອນເຊປຽນ-ເຊນ້ານ້ອຍ ແຕກ. ເຊິ່ງໄດ້ມີການອະທິບາຍ ລະບຸໃນບົດວິພາກຜົນ ກະທົບທາງດ້ານສິ່ງແວດລ້ອມ [ບົດວິພາກ](#), ເຊິ່ງໃນບົດວິພາກດັ່ງກ່າວໄດ້ສ້າງຜົນກະທົບໜ້ອຍກວ່າ ແລະ ທຽບບໍ່ໄດ້ເລີຍກັບ ບັນດາໂຄງການເຂື່ອນໄຟຟ້າອື່ນໆ ທີ່ມີຂະໜາດໃຫຍ່ ທີ່ມີຢູ່ແລ້ວ ຫລື ກຳລັງດຳເນີນການຂໍອະຍາດ ໃນ ສ.ປ.ປ ລາວ.

ຫລາຍຄັ້ງ, ບັນດາໂຄງການດັ່ງກ່າວ ໄດ້ຮັບການສະໜັບສະໜູນໂດຍກົງ ຫລື ໂດຍທາງອ້ອມຈາກສະຖາບັນການເງິນຕ່າງ ຊາດ ເຊັ່ນ ທະນາຄານພັດທະນາອາຊີ, ເຊິ່ງໄດ້ຮັບການລາຍງານວ່າ ໂຄງການດັ່ງກ່າວໄດ້ສະເໜີໂຄງການເພື່ອກູ້ຢືມເງິນ ຈາກທາງທະນາຄານດັ່ງກ່າວ. ຈາກບົດວິພາກຂອງບໍລິສັດທີ່ປຶກສາ [ບົດວິພາກ](#) ເຊິ່ງໄດ້ພັດທະນາຜົນກະທົບທາງສັງຄົມ

ຖະແຫລງການຂອງ ເຄືອຂ່າຍທຸລະກິດ ແລະ ສິດທິມະນຸດແຫ່ງປະເທດໄທ ກ່ຽວກັບເຂື່ອນລາວແຕກ (ໂຄງການເຂື່ອນໄຟຟ້າເຊປຽນ-ເຊນ້ານ້ອຍ)

ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມ ຈາກໂຄງການດັ່ງກ່າວ ຕາມມາດຕະຖານ ທະນາຄານພັດທະນາອາຊີ ເພື່ອປະກອບໃສ່ໃນການຂໍ້, ໂດຍສະເພາະແນ່ໃສ່ບົດວິພາກທາງຜົນກະທົບທາງດ້ານສັງຄົມ ແລະ ແຜນການຕ່າງໆ.

ພວກຂ້າພະເຈົ້າ ຮຽກຮ້ອງໃຫ້ ບັນດາບໍລິສັດ, ພາກສ່ວນລັດ ລວມທັງ ບັນດານັກລົງທຶນ ຈະໄດ້ຮັບບົດຮຽນຈາກຄວາມ ຜິດພາດ ຈາກຫລາຍຝ່າຍ ໃນໂຄງການເຂື່ອນໄຟຟ້າເຊປຽນ-ເຊນ້ານ້ອຍ ແລະ ຄວນຄຳນຶງເຖິງສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະ ສິດທະ ມະນິດ ຂຶ້ນເປັນອັນດັບທຳອິດ ກ່ອນລາຍໄດ້ຈາກຜົນຕອບຮັບ.

ແຜນວາດທຸລະກິດ ບໍລິສັດ ເຊປຽນ-ເຊນ້ານ້ອຍ ຈຳກັດ (ທີ່ມາ: ເວບໄຊ)

ສອບຖາມຂໍ້ມູນເພີ່ມເຕີມທີ່:

ພາສາອັງກິດ, ມາກ ທາກຸບ, ທີ່ປຶກສາດ້ານຂ່າວສານ & ການປະສານງານ, ມູນລະນິທິ ມະນຸດສະຍະ, +66 (0) 81-452-6329, marc@manushyafoundation.org

ພາສາໄທ, ພອນປະວີ ບິຕິຍິນ, ນັກວິໃຈດ້ານສິດທິມະນຸດ ປະເທດໄທ, ມູນລະນິທິ ມະນຸດສະຍະ, +66 (0) 80-235-9270, pompavee@manushyafoundation.org

ຖະແຫລງການຂອງ ເຄືອຂ່າຍທຸລະກິດ ແລະ ສິດທິມະນຸດແຫ່ງປະເທດໄທ ກ່ຽວກັບເຂື່ອນລາວແຕກ
(ໂຄງການເຂື່ອນໄຟຟ້າເຊປຽນ-ເຊນ້ານ້ອຍ)

ກ່ຽວກັບ ເຄືອຂ່າຍທຸລະກິດ ແລະ ເຄືອຂ່າຍສິດທິມະນຸດ

ເຄືອຂ່າຍທຸລະກິດ ແລະ ເຄືອຂ່າຍສິດທິມະນຸດ(TBHRN) ແມ່ນການບໍ່ເປັນທາງການ, ເຊິ່ງປະກອບດ້ວຍນັກທຸລະກິດ ແລະ ການຮ່ວມມືກັນກັບນັກສິດທິມະນຸດ, ຜູ້ນຳຊຸມຊົນ, ນັກວິໄຈ, ນັກວິຊາການ, ອົງການຈັດຕັ້ງທີ່ບໍ່ຂຶ້ນກັບລັດຈາກທ້ອງຖິ່ນ, ລະດັບຊາດ ແລະ ລະດັບພາກພື້ນ, ເຊິ່ງບັນດາຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມດັ່ງກ່າວໄດ້ຮ່ວມມືກັນໃນການປົກປ້ອງ ຊຸມຊົນໃນທ້ອງຖິ່ນເປັນໃຈກາງໃນການດຳເນີນທຸລະກິດ ແລະ ປະຕິບັດຕາມຫລັກສິດທິມະນຸດຂອງລາດຊະອານາຈັກໄທ. ເຄືອຂ່າຍດັ່ງກ່າວໄດ້ເຂົ້າຮ່ວມວຽກງານສະໜັບສະໜູນທາງດ້ານການໃຫ້ຄຳປຶກສາ, ການເປີດບົດສົນທະນາ, ການຕິດຕາມປະເມີນ ທຸລະກິດ ແລະ ສິດທິມະນຸດຈາກການໃຫ້ຄຳພີ່ນ້ອງຈາກທາງລັດຖະບານລາດຊະອານາຈັກໄທ, ໂດຍສະເພາະໃນການເຂົ້າຮ່ວມ ໃນການພັດທະນາ ແລະ ຕິດຕາມປະເມີນແຜນການລະດັບຊາດ ດ້ານທຸລະກິດ ແລະ ສິດທິມະນຸດ. ຂໍ້ມູນເພີ່ມເຕີມກ່ຽວກັບ ເຄືອຂ່າຍທຸລະກິດ ແລະ ເຄືອຂ່າຍສິດທິມະນຸດ(TBHRN) ແລະ ບົດບາດ ສາມາດເຂົ້າເບິ່ງໄດ້ທີ່

<https://www.manushyafoundation.org/coalition-building-workshop-report>

ກ່ຽວກັບ ມູນລະນິທິ ມະນຸດສະຍະ

ມູນລະນິທິ ມະນຸດສະຍະ ແມ່ນມູນລະນິທິທີ່ເຮັດວຽກກ່ຽວກັບການສົ່ງເສີມຄວາມເຂັ້ມແຂງໃຫ້ກັບຊຸມຊົນໃນການພັດທະນາດ້ານສິດທິມະນຸດ, ການເຂົ້າເຖິງຄວາມຍຸຕິທິຂອງສັງຄົມ ແລະ ການມີສ່ວນຮ່ວມເພື່ອສັນຕິພາບ, ການຂັບເຄື່ອນ ແລະ ການສ້າງຄວາມແຂງ. ຈາກຄວາມກ້າວໜ້າໃນການເຮັດທຸລະກິດ ແລະ ສິດທິມະນຸດໃນປະເທດໄທ, ມູນລະນິທິ ມະນຸດສະຍະ ໄດ້ວາງແຜນຍຸດທະສາດ ແບບກັບດ້ານ ໂດຍການຮັບປະກັນໃນການຊ່ວຍເສີມສ້າງຄວາມເຂັ້ມແຂງໃຫ້ແກ່ຊຸມຊົນ ຜ່ານຂັ້ນຕອນຕ່າງໆໂດຍໃສ່ບົດວິໄຈທີ່ເອົາຫລັກຖານຈາກຊຸມຊົນເປັນຫລັກ, ການພັດທະນາ ການປະເມີນຜົນລະດັບຊາດ ໃນເລື່ອງຂອງທຸລະກິດ ແລະ ສິດທິມະນຸດ, ແລະ ການສ້າງຄວາມເຂັ້ມແຂງໃນດ້ານຄວາມຮູ້ເລື່ອງຂອງທຸລະກິດ ແລະ ສິດທິມະນຸດ ໃຫ້ແກ່ ເຄືອຂ່າຍທຸລະກິດ ແລະ ເຄືອຂ່າຍສິດທິມະນຸດ, ເຄືອຂ່າຍລະດັບຊາດ ທີ່ລວມເອົາບັນດາຊຸມຊົນ, ນັດວິຊາການ ແລະ ຊຽນຊານ. ຂໍ້ມູນເພີ່ມເຕີມກ່ຽວກັບວຽກຂອງ ມູນລະນິທິ ມະນຸດສະຍະ, ເຂົ້າເບິ່ງໄດ້ທີ່:

<https://www.manushyafoundation.org>

ອ້າງອີງ

i http://www.vientianetimes.org.la/FreeContent/FreeContent_Attapeu188.php
ii <https://www.aljazeera.com/news/2018/07/thick-mud-hampers-laos-flood-rescue-missing-180728110054375.html>
iii <http://www.pnpclaos.com/index.php/en/about-pnpc/business-structure>
iv <http://www.pnpclaos.com/index.php/en/project>
v <https://www.straitstimes.com/asia/se-asia/laos-dam-collapse-dam-fractured-following-monsoon-rainfall-three-times-greater-than>
vi <http://raosukunfung.com/2018/07/27/%E0%BA%84%E0%BA%B9%E0%BA%81%E0%BA%B1%E0%BB%89%E0%BA%99%E0%BA%99%E0%BB%8D%E0%BB%89%E0%BA%B2%E0%BB%80%E0%BA%82%E0%BA%B7%E0%BB%88%E0%BA%AD%E0%BA%99%E0%BB%84%E0%BA%9F%E0%BA%9F%E0%BB%89%E0%BA%B2-%E0%BB%80/>
vii <https://www.internationalrivers.org/blogs/294/xe-pian%E2%80%93namnoy-affected-people-want-consultation-before-construction>
viii <https://www.facebook.com/ThonglounSISOULITH/posts/1655355891242210>
ix https://tbinternet.ohchr.org/Treaties/CCPR/Shared%20Documents/LAO/CCPR_C_LAO_CO_1_31861_E.pdf
x [https://issuu.com/greenpeaceeth/docs/krabi_coal_report-krabi-at-the-cros_2e1cbc91f46e40_\(p.37\)](https://issuu.com/greenpeaceeth/docs/krabi_coal_report-krabi-at-the-cros_2e1cbc91f46e40_(p.37))
xi <https://www.ryt9.com/s/iq03/2851905>

